

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

441

Vragen van de leden **Gesthuizen** (SP), **Voortman** (Groenlinks) en **Schouw** (D66) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het Nederlandse asielbeleid voor Russische LHBT-ers* (ingezonden 14 oktober 2013).

Antwoord van Minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (ontvangen 6 november 2013).

Vraag 1

Erkent u dat homoseksuelen in Rusland dagelijks worden geconfronteerd met intimidatie en geweld? Erkent u dat de Russische anti-homowet deze situatie alleen maar zal verergeren en dus een negatief effect zal hebben op de veiligheid van de LHBT-gemeenschap? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat heeft Nederland tot op heden gedaan om deze LHBT-gemeenschap beter te beschermen?¹

Antwoord 1

Homofobie en gebrekkige acceptatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT) zijn geen nieuwe verschijnselen in Rusland. De anti-homopropagandawet heeft een stigmatiserende en discriminerende werking, draagt bij aan een homofob klimaat en heeft een intimiderend effect op LHBT-personen en sympathisanten. (Zie ook beantwoording Kamervragen 2013Z15559).

Gelijke rechten voor LHBT vormen één van de centrale prioriteiten van het Nederlandse mensenrechtenbeleid (zie ook Beleidsbrief «Respect en recht voor ieder mens»). Het is staand beleid dat Nederland de autoriteiten van andere landen aanspreekt op LHBT-kwesties en waar mogelijk publieke mensenrechtenevenementen actief steunt. Zo heeft Nederland tijdens de afgelopen OVSE Human Dimension Implementation Meeting de mensenrechtensituatie in Rusland en breder in Oost-Europa, inclusief gelijke rechten voor LHBT, aan de orde gesteld.

Tijdens een ontmoeting met de Russische Minister Lavrov op 26 februari jl. en tijdens de persconferentie daarna zijn de Nederlandse zorgen op dit terrein overgebracht. Verschillende andere Ministers en de Minister-President hebben dit ook gedaan tijdens bilaterale ontmoetingen. In EU-verband vormen de door de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) vastgestelde richtsnoeren («*guidelines to promote and protect the enjoyment of all human rights by LGBTI*»

¹ LHBT-ers staat voor Lesbisch, Homo-, Bi- en Transseksueel

persons») het raamwerk voor de inzet van EU-delegaties en ambassades van de EU-lidstaten. De Hoge Vertegenwoordiger van de EU, mevrouw Ashton, heeft mede op verzoek van Nederland eerder dit jaar een verklaring afgegeven inzake de anti-homopropagandawet. Ook in de mensenrechtenconsultaties tussen de EU en Rusland zijn hierover van EU-zijde zorgen uitgesproken.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de enkele dialoog met Rusland onvoldoende is om LHBT-ers te beschermen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen om te zorgen dat zij deze bescherming wel krijgen?

Antwoord 2

Dialoog en samenwerking zijn de meest effectieve elementen waarmee Nederland kan bijdragen aan verbetering van de mensenrechten. Nederland heeft de Russische autoriteiten eerder gewezen op de plicht van overheden alle burgers (inclusief LHBT) te beschermen tegen elke vorm van discriminatie en zal dit blijven doen, ook in EU-verband. Naast het voortzetten van de dialoog hierover met de Russische autoriteiten, verleent Nederland steun aan projecten gericht op bevordering van gelijke rechten voor LHBT in Rusland en op verbetering van de mensenrechtensituatie als zodanig. Ook worden vanuit de EU projecten in Rusland ondersteund via het «European Instrument for Democracy and Human Rights» (EIDHR).

Vraag 3

Welke hardere maatregelen gaat u nemen als de dialoog uiteindelijk nergens op uitdraait? Gaat u er bijvoorbeeld voor pleiten de visaliberalisatie voor Russen op te schorten, aangezien het land zich schuldig maakt aan mensenrechtenschendingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Nederland blijft zowel op het bilaterale als multilaterale spoor primair inzetten op brede internationale aandacht en dialoog over de mensenrechtensituatie en de positie van de LHBT-gemeenschap in Rusland, in plaats van het verharden van standpunten. Daarbij kan worden gedacht aan politieke steun aan de Commissaris Mensenrechten van de Raad van Europa, het agenderen van het kritische rapport van de Venetiëcommissie over (onder meer) de Russische LHBT-wetgeving, het toezicht op de naleving door de Russische regering van de Hofuitspraak in de zaak Alekseyev tegen Rusland, contact met de secretaris-generaal van de Raad van Europa, alsmede bilaterale en EU-initiatieven.

In de tussen de EU en Rusland afgesproken «*Common Steps*», die het pad moeten effenen naar wederzijdse visumliberalisatie, is ruimte ingebouwd om ook te kijken naar de mensenrechtensituatie. Deze «*Common Steps*» bevinden zich nu in de verkennende fase. Daadwerkelijke visumliberalisatie is nog niet aan de orde. Bij toekomstige stappen op dit gebied zal Nederland de mensenrechtensituatie meewegen en hierbij nauw optrekken met andere EU-lidstaten. Er is een breed draagvlak onder EU-lidstaten om het visumdossier in de brede context van de betrekkingen van de EU met Rusland te zien.

Vraag 4

Bent u bereid het Nederlandse asielbeleid voor Russische LHBT-asielzoekers zodanig aan te passen dat hun asielaanvragen met voorrang en soepel zullen worden beoordeeld? Zullen zij sneller aangemerkt worden als vluchteling wanneer zij hun land vanwege het geweld hebben moeten verlaten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

In juni 2013 is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken een algemeen ambtsbericht gepubliceerd met informatie over de Russische Federatie, voor zover deze informatie van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van vreemdelingen die afkomstig zijn uit de Russische Federatie.

In het ambtsbericht is een passage gewijd aan de positie van LHBT-asielzoekers. Hieruit blijkt dat, hoewel het verrichten van homoseksuele handelingen in de Russische Federatie formeel niet strafbaar is, de rechten van leden van de LHBT-gemeenschap in Rusland op diverse terreinen onder druk staan. De situatie van LHBT's, waaronder de mogelijke gevolgen van de

inwerkingtreding van de nieuwe wet, wordt uiteraard meegewogen bij de beoordeling van verzoeken om een verblijfsvergunning asiel, ingediend door LHBT's afkomstig uit de Russische Federatie. Bij de beoordeling van asielverzoeken geldt bijvoorbeeld dat een onmenselijke behandeling moet worden beschouwd als een ernstige schending van de grondrechten. Een dergelijke behandeling zal, indien deze plaatsvindt om redenen van één van de vervolgingsgronden, leiden tot het verstrekken van een verblijfsvergunning. Als er geen vervolging plaatsvindt in de zin van een directe onmenselijke behandeling kan discriminatie door de autoriteiten en/of door medeburgers als daad van vervolging worden aangemerkt. Hiervan is sprake indien de ondervonden discriminatie een dusdanig ernstige beperking van de bestaansmogelijkheden oplevert dat het onmogelijk is om op maatschappelijk en sociaal gebied te kunnen functioneren. Op deze wijze wordt naar de mening van het kabinet zorgvuldig recht gedaan aan de positie van LHBT's in de Russische Federatie.